

"İ'lem Eyyühe'l-Azîz! Dört şey için dünyayı kesben değil, kalben terketmek lâzımdır..." devamıyla izah eder misiniz?

"İ'lem eyyühe'l-aziz! Dört şey için dünyayı kesben değil, kalben terketmek lâzımdır:

- 1. Dünyanın ömrü kısa olup, sür'atle zeval ve guruba gider. Zevalin elemiyle, visalin lezzeti zeval buluyor.**
- 2. Dünyanın lezâizi zehirli bala benzer. Lezzeti nisbetinde elemi de vardır.**
- 3. Seni intizar etmekte ve senin de sür'atle ona doğru gitmekte olduğun kabir, dünyanın ziynetli, lezzetli şeylerini hediye olarak kabul etmez. Çünkü dünya ehline güzel addedilen şey, orada çirkindir.**
- 4. Düşmanlar ve haşerat-ı muzırta arasında bir saat durmakla dost ve büyükler meclisinde senelerce durmak arasındaki muvazene, kabir ile dünya arasındaki aynı muvazenedir. Maahaza, Cenâb-ı Hak da bir saatlik lezzeti terk etmeye davet ediyor ki, senelerce dostlarıyla beraber rahat edesin. Öyle ise, kayıtlı ve kelepçeli olarak sevk edilmezden evvel, Allah'ın davetine icabet et.**

Fesübhanallah, Cenâb-ı Hakkın insanlara fazl ü keremi o kadar büyüktür ki, insana vedia olarak verdiği malı, büyük bir semeni ile insandan satın alır, ibka ve himaye eder. Eğer insan o malı temellük edip Allah'a satmazsa, büyük bir belâyâ düşer. Çünkü o malı uhdesine almış oluyor. Halbuki kudreti taahhüde kâfi gelmiyor. Çünkü, arkasına alırsa, beli kırılır, eliyle tutarsa, kaçır, tutulmaz. En nihayet meccânen fena olur gider, yalnız günahları miras kalır."

"Dünyayı kesben değil, kalben terk etmek"

"Kesb", kazanma demektir. Bu dünyada çalışıp kazanmak, bu kazançla hem kendine hem aile fertlerine helal rızık temin etmek, yine bu kazançla zekat farzını yerine getirmek, muhtaçlara yardım etmek esastır. Ancak, bütün bunlar yapılırken yaratılış gayesinin bu dünyaya hizmet etmek olmadığına bilincinde olmak ve kalbini

ona bağlamamak gerekir. On Yedinci Söz'ün sonunda dünya için yapılan tariflerin her biri kalbi dünyaya bağlanmaktan alıkoyan önemli esaslardır. Bir kaçını hatırlayalım:

“Dünya bir kitab-ı Samedanîdir.”

Manalar yüklü olan bu kâinat, hem var olmasında hem de varlığını devam ettirmesinde Allah'ın irade ve kudretine muhtaçtır. O halde, kalbi dünyaya değil Samed olan Allah'a bağlamak gerekir. Kitabı okur istifade ederiz, ondaki manalara hayran oluruz, takdir ederiz, ama kitabın yapraklarına da gönül bağlamayız.

“Hem bir mezraadır.”

Hadis-i şerifte de beyan edildiği gibi, dünya ahiretin tarlasıdır. Bu tarlaya ömür ekilmekte, ebedi saadet derlenmektedir. Tarlada çalışmayı terk etmeyiz, ama ona gönül de bağlamayız. Nitekim, bir an önce işimizi bitirip evimize dönmek isteriz.

“Hem seyyar bir ticaretgâhtır.”

Ticareti terk etmeyiz, çalışır kazanırız, ama işyerimizin eşyalarına da gönül bağlamayız. Nitekim, her akşam evimize döndüğümüzde o eşyaların tamamını iş yerinde bırakırız. Hiçbirini yanımızda taşımadığımız gibi kabrimize de götürmeyeceğimizi bilir onları kalben terk ederiz.

Kısacası, insan ne tarlada sürekli kalmak ister, ne imtihan meydanında, ne de iş yerinde. O halde, bunların hiçbirine kalben bağlanmamak gerekir.

Kaldı ki, Kader Risalesinde güzelce beyan edildiği gibi, insanın elinde sadece cüz'i bir irade vardır. O iradeyle bir iş yapmaya meyleder, bundan sonraki bütün işler ancak İlahî kudret ve iradeyle görülür.

Yapacağımız iş için gerekli bütün cihazlarımızı Allah yaratmıştır ve O çalıştırmaktadır. Meselâ, gözü yaratan O'dur, çalıştıran, beyin ile irtibatını kuran, ona lazım olan ışığı yaratan da O'dur. İnsan, gözünü sadece şu veya bu yöne yönlendirmeye meyleder, sonrasına karışamaz. Hayır olsun, şer olsun her şeyi yaratan Allah'tır. Öyle ise, Allah'ın yarattığı ruhumuzla ve bedenimizle yine O'nun yarattığı kâinatın yardımıyla kazandığımız dünya nimetlerine gönül bağlamak yerine bunları bize ihsan eden Rabbimize şükretmemiz ve muhabbetimizi yalnız O'na yönlendirmemiz lazımdır. Mahlukatı O'nun eserleri, servet ve makamımızı yine O'nun ihsanı bilir, bütün bunları O'nun namına severiz, fakat hiçbirine de kalbimizi bağlamayız. Bu dersin bize verdiği temel mesaj budur.

Dünyanın başka risalelerde nazara verilen bir başka yönü de “bir itminan meydanı” olması.

Âhiret dünyada kazanıldığı için dünyayı severiz, Rabbimizin isimlerine ayna olduğu

için de dünyayı severiz. Onda çalışıp kazanmayı, bu kazancımızla güzel işler görmeyi, sevaplar kazanmayı isteriz. İmtihan salonunda çok şeyler kazanırız, bu kazançları severiz, ilim öğrenmişsek ilmi severiz, ama okulumuzun, fakültemizin binalarına da gönül bağlamayız.

“Zevalin elemiyle, visâlin lezzeti zeval buluyor.”

Dünyaya ve dünya nimetlerine kavuşmaktan aldığımız lezzet, onların elimizden alınmasıyla ortadan kalkıyor, yerini elem ve kedere bırakıyor. Yine bu eserde geçen “Firakın elemi, telaki lezzetinden ağırdır.” cümlesi, ayrılık elemiminin kavuşmanın lezzetinden çok daha fazla olduğunu ders veriyor.

“Dünyanın lezâizi zehirli bala benzer.”

Dünyanın lezâizi ifadesi mutlak zikredilmiştir, yâni meşru ve gayr-ı meşru ayırımı yapılmamıştır. Haram lezzetler ahirette ebedî bir azabı netice vereceği için yine üstadımızın ifadesiyle “Bütün bütün zehirle bir bal hükmündedir.” Meşru lezzetlere gelince onların tadılması için çekilen zahmetler ve onlardan ayrılmanın doğurduğu elemeler birlikte nazara alındığında onların da zehirli bala benzediği görülür. “Bir üzüm yedirse yüz tokat vurur.” cümlesi bu manayı güzelce ders vermektedir.

“Kayıtlı ve kelepçeli olarak sevk edilmezden evvel, Allah'ın davetine icabet et.”

Bir risalede yer küremiz bir gemiye, asırlar ise dalgalara benzetilir. Bu gemi hepimizi ahrete götürmektedir. Rota bellidir. Aksi yönde gitmeye kimsenin gücü yetmez. Zira, bu rotanın aksi yönü, ihtiyarlıktan, gençliğe, gençlikten çocukluğa, çocukluktan rahm-ı madere, oradan ruhlar âlemine giden kapalı bir yoldur. Bir gün öncesine gitmeye güç yetiremeyen şu âciz insan böyle aksi yönde bir bir yolculuğu hayal bile edekeleceğine göre, tek ve isktikametli yol “Allah'ın davetine icabet” etmek, O'nun verdiği ömür sermayesini yine O'nun rızası dairesinde kullanmak, böylece hem dünyada hem de ahrette saâdete ermektir.

Bu yolu tutmayanlar da ahrete gideceklerdir, ama “kayıtlı ve kelepçeli” olarak.

“Düşmanlar ve haşerât-ı muzırta arasında bir saat durmakla dost ve büyükler meclisinde senelerce durmak arasındaki müvazene”

Her pazarın ticareti farklıdır. Birinde para eden diğerinde etmez. Kasap dükkanında çiçek satılmaz. Hukuk bilgilerimiz mühendislik fakültesinde işe yaramaz. Para ve maldaki zenginliğimiz sahamız dışındaki bir ilmi toplantıda bize söz hakkı ve üstünlüğü getirmez.

Kabir kelimesi berzah âlemine işaret ediyor. Peygamberimiz bu âlem için, “ ya Cennet bahçelerinden bir bahçe” veya “Cehennem çukurlarından bir çukur” ifadesini kullanıyor.

O âlemde bize ne makamımız sorulacak, ne servetimiz, ne de dünyaya ait bilgilerimiz. Bütün bunlar artık çok gerilerde kalmıştır ve önümüzdeki uzun yolculukta bunların bize hiçbir faydası olmayacaktır. Zira, o âlemde bize Rabbimiz, peygamberimiz ve dinimiz sorulacaktır. Yolculuk Rabbimize kavuşma yolculuğudur. Peygamberimizin şefaatine erme yolculuğudur. Saâdet âlemine kavuşma yolculuğudur.

Düşmanlar denilince dünya hayatımıza zarar veren huzurumuzu bozan her şey anlaşılıyor, zelzeleden, hastalıktan, fakirliğe, kimsesizliğe kadar her şey. Haşeratımızır ise, kalbimize ve ruhumuza zarar veren bütün günah odakları, sefahet tellalları, zararlı neşir organları, günah akan sokaklar, haramla beslenen meyhaneler, kumarhaneler...

İşte dünyadan kabre gitmek, böyle bir ortamdan peygamberler diyarına ve sevgililer otağına göç etmek demektir.

“İnsana vedia olarak verdiği malı, büyük bir semeni ile insandan satın alır, ibka ve himaye eder.”

Bu cümle Altıncı Söz'ün başında yer alan **“Muhakkak, Allah müminlerden nefislerini ve mallarını cennete karşılığında satın aldı.”** mealindeki ayet-i kerîmeye işaret etmektedir ve bu cümlenin en güzel açıklaması da o Söz'ün tamamıdır.